

Utæthedden

Nummer 4

»Vi vinder – hvis I vil, og hvis I vil, står jeres organisation bag jer«

**Velkomst v/Simon,
formand Hus Forbi**

Almsgaard & Højmark

Chief 1

Brian Mørk

Bo Evers

Mathilde Falch

**LØRDAG
31
AUGUST**

14.00-20.00ish

**HUS FORBI
STØTTEKONCERT**

STED: BJME MOLLE ALLÉ 26, VALBY	ADGANG GRATIS	INFORMATION: ØL, VAND og MAD KAN KØBES PÅ STEDET
--	--------------------------	---

STØTTER og ANBEFALER:

SOCIAL PÆDAGOERNE
STORBENHAVN

 **Radiograf
Rådet**
med 1 indløst

 EFK

 PMF1
MERE LIGHED LØFTER OS ALLE

OK25: Rør & Bliks ønsker og krav

Læs side 3-7

Ansvarshavende redaktør:

Henrik Juul Rasmussen

E-mail: hjr@blikroer.dk

Redaktion:

Journalist Ole Sønderby, DJ

E-mail: osd@blikroer.dk

Oplag: 3200

Id nr. 46612

Layout: Monsun

Tryk: Dystan & Rosenberg

Afleveret til postvæset:

22. juli

Deadline for næste nummer:

09. september

Forsiden

Fem fagforeninger anbefaler i fællesskab med Rør & Blik en stor sommer-støttefest for Hus Forbi lørdag den 31. august.

LEDER

Absurd spareplan: Regeringens ekspertgruppe fjerner uddannelsen af ledige

Sommeren er over os. Vi hygger os på stranden, på terrassen og måske med en tur til det varme udland. Vi svaler halsen med rosé, søde safter, iskolde pilsnere og rigeligt med kølende drikke.

Dejligt med fortjent ferie, hvad enten du har allerede har holdt den eller går og glæder dig til en sen sommerferie.

Arbejdsløsheden er stadig historisk lav, og der er fuld knald på arbejdspladserne. Regeringen har derfor sat fokus på fremtidens beskæftigelsesindsats. Nu vil de ændre på behandlingen af arbejdsløse. Målet er at spare tre milliarder. Et sparemål, der blev aftalt, da SVM blev enige om i regeringens grundlag.

I en tid hvor beskæftigelsen og økonomien slår rekorder måned efter måned, er det helt sikkert fornuftigt at kigge på vores måde at behandle arbejdsløse på efter i sømmene. Historisk har vi set, at det hurtigt kan vende fra fuld beskæftigelse til stor arbejdsløshed og krise igen.

Men at låse sig fast på en kæmpe besparelse i en tid, hvor Finansministeren hele tiden finder nye milliarder i råderummet og uddeler store skattelettelser til de rigeste danskere, er en fuldstændig tåbelig og umenneskelig tilgang til ledige kollegaer.

Regeringen har bedt en såkaldt ekspertgruppe om at undersøge mulighederne for, hvordan sådan en besparelse kan føres ud i livet. Ekspertgruppen består ikke af arbejdsløse eller folk, som har prøvet at være ledige. Selvom de, der selv havde prøvet at være arbejdsløse, ved mest om disse sager. Der er heller ikke ”eksperter” i gruppen med konkret og praktisk A-kasse erfaring med rådgivning af ledige.

Ekspertgruppen har nu udfærdiget et omfattende værk, hvor de naturligvis vil afbureaukratisere og forenkle systemet. Det giver rigtig god mening, men der er altid et alvorligt men.

De vil helt fjerne retten til jobrettet uddannelse for ledige. I dag har du ret til seks ugers jobrettet uddannelse efter fem uger som arbejdsløs. Rør & Blik har mange gange påpeget,

at uddannelsesmuligheden skal være fra dag ét. Desuden burde det udløse en højere dagpenge-sats, når du vælger at tage en jobrettet uddannelse.

Nu foreslår ekspertgruppen og lad mig finde styrken til at tro det: At du først kan komme på uddannelse efter seks måneders arbejdsløshed. Det er helt absurd i en tid, hvor vi skal bruge kloge hoveder og dygtige hænder til den grønne omstilling og ny teknologi. Kompetente håndværkere kan vi ikke få nok af!

Alle, der kan og vil, skal naturligvis tilbydes jobrettet uddannelse.

I tidligere tider havde vi stor succes med at tilbyde 125 % dagpenge. Når arbejdsløse tager en målrettet uddannelse, gav det et kæmpe løft til hele arbejdsmarkedet med en sund jobrotation og nye kompetencer.

I øvrigt taler de samme politikere altid om, hvor vigtigt det er, vi hjælper de stakkels arbejdsgivere. Uddannet personale er jo netop den bedst tænkelige hjælp, vi kan give arbejdsgiverne.

Fra 1. januar i år skal arbejdsløse ikke tilmelde sig Jobcentret de første tre måneder. A-kassen klarer det hele, hvilket giver noget ekstra arbejde med jobformidling mm. Der fulgte ingen penge med opgaven. Staten kvitterede ved at lade A-kasse kontingentet stige. Det ville have klædt dem at sætte kontingentet lidt ned og at tænke sig om.

God sommer.

Håber vi ses til støttefest for Hus Forbi.

Henrik Juul Rasmussen,
formand for
Rør & Blik København

OK25 dit levende og direkte demokrati

Når vi forhandler vores overenskomst, starter vi altid ude på arbejdspladsen

■ **DEMOKRATI** I 125 år har vi gjort det. Aftalt en overenskomst med vores arbejdsgivere. Vi kæmper for vores rettigheder og goder, mens arbejdsgiverne ser skarpt på vores pligter. Vi har i fællesskab aftalt og skabt verdens bedste arbejdsmarked og det skal vi forbedre. Demokrati tager tid og overenskomster, der inddrager de fleste arbejdstagere i Danmark, tager meget lang tid. Derfor er der god tid til at drøfte krav og ønsker på klubmøder, lærlingemøder, generalforsamlingen, blandt de tillidsvalgte, i dialog med Forbundet og i vores egen lukkede FB-gruppe.

Vi klapper i fællesskab vores forhandlerne ind, når de mødes med arbejdsgiverne.

Overenskomster er hjertet i fagforeningen

Krav og muligheder ved næste overenskomst har naturligvis været grundigt vendt ude i skurvognen, på værkstedet og i servicebilen siden vores sidste over-

enskomst. Derfor kunne de tillidsvalgte og fagligt aktive hurtigt give en række meget konkrete bud på TRAMR-møderne i foråret.

Rørprislisten og Priskuranten skal vedligeholdes og opdateres med nye produkter og ændrede arbejdsgange blev der fremhævet. Husk at vores prislister ”holder hånden” under timelønnen. I opgangstider skal vi huske at bygge niveauet op, så der er penge i opmåling i krisetider.

Nye ønsker til arbejdstid, fritid, barsel, lærlinge, medlemsrettede goder og meget andet blev vendt i plenum, mens vigtige krav fra foregående forhandlinger blev husket og præciseret i fællesskab til næste års forhandlinger.

Sammen er vi stærke

På forårets velbesøgte generalforsamling var der en bred og grundig debat om de mange ønsker for fremtiden. En tætpakkede sal var varmet op af formandens beretning og havde mange konstruktive input.

Formanden havde selv nævnt kædeansvar, mindsteløn og 32 timers ugen som væsentlige krav i bestyrelsens beretning med klar opbakning fra salen. Rør & Blik Ungdoms Formand Sebastian indledte med en opfordring til solidaritet ved OK25 med lærlinges lønforhold og en uretfærdige mangel på tillæg for skiftende arbejdssteder. Et krav som mange svende bakkede stærkt op og som fik en ekstra hånd.

Vi forhandler i et stort solidarisk forhandlingsfællesskab med mange fagforeninger.

Forbedrede forhold for tillidsvalgte. Hæv mindstelønnen for lærlingene.

Vores uddannelsesmuligheder og aflønning skal forbedres. Kan vi opspare f.eks. seks ugers uddannelse over flere år?

Vi skal have mere og bedre barselsmuligheder.

Kan vi få betalt frihed til frivilligt arbejde som hjerteløber mv.

Barns første sygedag skal forbedres. For hvorfor skal vi både have dårlig løn og et sygt barn?

I dialog med Forbundet

Blik- og Rørarbejderforbundets ledelse inviterer alle medlemmer til dialogmøder landet rundt og debatten startede i København. Forbundsformand Henrik W. Petersen var glad for at komme hjem og orienterede om den lange demokratiske proces fra vores krav og frem til resultatet i 2025. I parentes kan bemærkes at det amerikanske præsidentvalg

De tillidsvalgte kollegaer var tydelige i deres krav til forhandlingerne.

med primærvalg, konventer og valgkampagne varer omkring ni til ti måneder. En overenskomst tager minimum 12-14 måneder.

Løn, arbejdstid og sammenkædning

Forbundsformanden gennemgik grundigt tre temaer: løn, arbejdstid og sammenkædningen med de andre forbund. Emner han finder særligt vigtige denne gang. Henrik fremhævede den positive og engagerende effekt, når vi i stor flok klapper vores forhandlere ind hos arbejdsgiverne.

Nu var det tid til at høre på vores krav ude fra virkeligheden. I Rør & Blik var mange kollegaer mødt op i fagforeningen for at byde ind med deres holdninger og ønsker. Her var særligt arbejdstid på 32 timer, kædeansvar og lærlingenes forhold varme emner.

Social Dumping og arbejdskriminalitet et stort og hurtigt voksende problem, som arbejdsgiverne og vi må gøre op med i fællesskab med myndighederne. Forbundsformanden opfordrede til aktivt brug af overenskomstens muligheder for bilag 4 og bilag 8 møder. Henrik Juul Rasmussen mindede om at huske problemet, når vi stemmer til EU-valget! Han takkede for debatten og lovede at gå videre med de mange forslag.

Lærlingenes ultimative ønsker

Lærlingene var mødt op for at høre mere om OK25 og give deres mening til kende med et stærkt opråb fra København.

Lærlinge har særlige arbejdsforhold og de har derfor præcise ønsker til at forbedre deres uddannelse.

Hovedkravet til OK25 er enkelt, at få hævet lønnen. Lærlinge går de facto på minimallønnen og bliver sjældent samlet solidarisk op af svendene, når der forhandles lokalaftaler. De unge oplever at der næsten aldrig er lærlingekrav. Samtidig er det typisk de første krav, der bliver glemt, når vi skal indgå et kompromis.

Lærlinge knokler 37 timer om ugen og flere lærlingekollegaer er nødt til at tage aften- og weekendarbejde ved siden af deres fuldtidsuddannelse for at kunne få økonomien til at hænge sammen.

Det er ikke vores uddannelser værdigt. Lærlingelønnen skal have et gevaldigt skub, hvis vi nogensinde skal gøre os håb om at få alle de faglærte, vi mangler. Lærlinge er fremtidens faglærte! Det er vigtigt at sikre, at ungdommens stemme bliver hørt. Vi vil kæmpe for et stort løn hop for alle lærlinge, også dem der kører service. Derudover var pension og tillæg ved skiftende arbejdssteder oplagte steder at ligestille lærlinge med svendes forhold, lød budskabet. Rør & Blik Ungdom endte med en liste med tyve motiverede krav til OK25.

Rør & Bliks 131 krav og syv fokuspunkter er nu samlet og sendt til forbundet. Nu venter et længere forløb frem mod forhandlingerne i 2025. Se tidsplan side 6.

Du kan følge og deltage i kampen for vores rettigheder i UTÆTHEDEN og på FB hvor fagforeningen hører og spørger

medlemmerne. For du bestemmer til sidst med din stemme til urafstemningen. Så brug dine faglige og demokratiske rettigheder. Det er din overenskomst.

OK25

Rør & Bliks væsentlige krav

LÆRLINGE

- **Højere mindsteløn**
Lærlinge skal have procenter af svendenes løn, også ved time-lønsopgaver.
- **Betaling for skiftende arbejdssteder**
Det vi i gamle dage kaldte skurpenge, skal også være en mulighed for lærlinge.
- **Tid og aflønning til lærlinge mentorer**
Det vil fremme tilgangen til faget.

SVENDE

- **32 timers arbejdsuge**
4 dages uge og ingen arbejdsdag må være længere end 8 timer.
- **Mindsteløn 175 kroner**
Mindstelønnen hæves markant, sikring mod løndumping.
- **Kædeansvar**
Sikring mod Social Dumping

Tidsplan: Demokrati, aftaler eller konflikt

Medlemmerne bestemmer først og sidst i Den Danske Model

I dialog med Blik og rørarbejderforbundets formand Henrik W. Petersen med mange gode ideer.

2024

PRIMO

Kravindsamling: Klubber, tillidsvalgte, generalforsamling, dialogmøder, kollegaer og Rør & Blik drøfter krav for at indsamle alle ønsker fra medlemmerne. På de digitale platforme drøftes OK25 ligeledes.

MEDIO

Bestyrelsen og Daglig ledelse i Rør & Blik samler, behandler og prioriterer de indsamlede krav. De indsendes 1. juli til Forbundet.

ULTIMO

Blik- og Rørarbejderforbundets Hovedbestyrelse vedtager det samlede forslag.

2025

PRIMO

Vi klapper vores forhandlere ind til rammesætningen med TEKNIQ og DI Byggeri.

OK23 opsiges og første konfliktvarsel.

Forbundets forhandlingsudvalg koordinerer kravene med vores forhandlingsfællesskab med Dansk Metal og de øvrige forhandlingsfællesskaber. Der afholdes strategimøder for at fastlægge en overordnet forhandlingsstrategi.

MEDIO

Udveksling af krav med arbejdsgiverne TEKNIQ. Forhandlingsfællesskabet med Dansk Metal og arbejdsgivere mødes for at nå frem til enighed om nye overenskomster.

Andet konfliktvarsel

Går forhandlingerne i hårdknude, kan Forligsinstitutionen blive involveret for at mægle mellem parterne og udskyde konflikten i to gange 14 dage. Det sker ofte.

Hvis der ikke opnås en overenskomst, bryder konflikten ud.

Opnås et forlig tager Rør & Bliks bestyrelse stilling til det og går til forbundet med deres indstilling. Herefter behandles resultatet af Hovedbestyrelsen.

Den samlede overenskomst behandles på en x-ordinær generalforsamling i Rør & Blik og sendes derefter til urafstemning blandt alle medlemmer.

Resultatet af urafstemningen er kædet sammen med resultatet i en række andre store forbund som Dansk Metal, 3F m.fl. Historisk har CO-industris medlemmer aldrig afvist et overenskomstforlig. Men Rør & Bliks medlemmer har ofte stemt nej.

Hvis der ikke opnås et flertal, bryder storkonflikten ud.

ULTIMO

Hvis overenskomsten vedtages, træder den i kraft med tilbagevirkende effekt fra d.1. marts 2025.

Følg OK25 på Facebook

OK 2025 VVS og skorstensfejerbranchen – vores egen side

På Rør & Bliks generalforsamling var der en god debat om ønsker og krav til OK25.

Pixibog: Hvad er Industriens Overenskomst

OK25 forløb på tre minutter

■ **DEN DANSKE MODEL** En kollektiv overenskomst er en aftale mellem arbejdsgivere og fagforeninger. Rør & Blik forhandler vores VVS-overenskomst samtidig med den rammeangivende Industri Overenskomst. VVS-OK giver dig rettigheder til løn, pension, ferie, uddannelse, opsigelse, tillæg for natarbejde, barsel og meget mere.

I Danmark er det din overenskomst og ikke lovgivning, som regulerer dine løn- og arbejdsvilkår.

Hvem er omfattet af Industriens Overenskomst?

Ventilatorfolk, plastmagere, smede, elektrikere og mange andre er en del af Industriens Overenskomst, som er en

områdeoverenskomst. Den dækker mere end 230.000 industriarbejdere. Derfor er det ni forskellige fagforbund, der i fællesskab forhandler Industriens Overenskomst.

Hvorfor forhandler Industrien først?

Industriens overenskomst betragtes som et gennembrud. Mange af virksomhederne eksporterer en stor del af deres varer til udlandet. Derfor skal forhandlerne finde en balance med virksomhedernes konkurrenceevne og muligheder.

Samtidig er industrien som branche så bred og mangfoldig, at den giver et bredt repræsentativt billede. VVS-OK er pt. lønførende med vores fritvalg og

fornuftig sikring af Rørprisen.

Industrien sætter rammerne

Når først der er et “gennembrudsforlig” på industriens område, forhandles andre overenskomster på plads inden for den samlede økonomiske ramme. Her er der naturligvis mulighed for, at andre brancher kan tilpasse bestemmelserne, så de passer bedre til deres egen overenskomst eller indføre andre selvstændige forbedringer.

Hvem sidder med ved forhandlingsbordet?

Ved de centrale forhandlinger sidder arbejdsgiverne, som er organiseret i Dansk Industri, og lønmodtagere, som er

organiseret i CO-industri. Forhandlingsfællesskabet har ni medlemsorganisationer med 3F's Industrigruppe som den største. De otte øvrige: Dansk Metal, HK Privat, Teknisk Landsforbund, Dansk El-Forbund, Blik- og Rørarbejderforbundet, Dansk Jernbaneforbund, Serviceforbundet og Malerforbundet. Alle medlemmer af Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH).

Industriens Overenskomst er en "minimallønsoverenskomst" – hvad betyder det?

På en minimallønsoverenskomst er der både centrale og lokale forhandlinger. Centrale forhandlinger er udelukkende mindstebetalingssatsen for lønnen og

tillæg. Din endelige løn bliver forhandlet lokalt af din TR på klubbens vejne.

Hvor lang tid gælder en overenskomst?

Det bliver afgjort fra gang til gang. Men historisk har længden typisk været to eller højest tre år. Selvom forhandlingerne ikke er afsluttet ved overenskomstens opsigelse, bliver det aftalt med tilbagevirkende kraft.

Hvordan vedtages en overenskomst?

Gennem urafstemningens direkte demokrati. Alle medlemmer har en stemme og beslutningen tages ved flertal i foråret 2025.

Prøven for fremtidens svende, kollegaer og mestre

Rør & Bliks censorer sikrer fagets udvikling og høje niveau

Rør og Blik fejrer overrækkelsen af svendeprøver til 15 nye VVS- og energispecialister samt tre nye VVS- og blikkenslagere. Stort tillykke med uddannelsen.

■ **SVENDEPRØVE** Vil du være med til at vurdere fremtidens svende og kollegaer? Vil du være med til at sikre ordentlige faglige rammer for svendeprøven. Vil du være med til at udvikle fremtidens svendeprøver. Så skal du være censor. For det gør Rør & Bliks censorkorps til svendeprøverne på TEC Gladsaxe.

Her vurderer kollegaen, sammen med skolens eksaminator og en mester, lærlingens faglige standpunkt og vurderer, om prøven lever op til fagets niveau. Samt naturligvis støtte bedst muligt, så eleven får mulighed for at vise sin fulde viden og potentiale.

Censorer kvalitetssikrer uddannelsen

Uddannelsessekretær Bjørn Rosenørn Due arbejder, i tæt samarbejde med erhvervsskolen og arbejdsgiverrepræsentanter, for at sikre, at kvaliteten i uddannelserne opretholdes og matcher

udviklingen inden for faget: »Jeg har selv været censor i en årrække, og det er altid meget spændende, lærerigt og motiverende at bidrage til at få nye gode kollegaer i faget. Alle lærlinge reagerer forskelligt i en presset prøvesituation.

Du kan fornemme tilstanden, og nogle har måske behov for et klap på skulderen og lidt rolig snak. Heldigvis oplever jeg, at der bliver længere mellem dem, der dumper. For lærlingene er meget motiverede, lærerne er dygtige og uddannelsen er blevet bedre«.

Rør & Blik har altid brug for nye censorer

Rør & Blik stiller censorer til VVS-installationsteknikere, VVS-energispecialister og VVS- og blikkenslagere på TEC Gladsaxe. For at blive censor kræves det, at du er uddannet VVS'er.

Det er naturligvis en fordel, hvis du er aktiv i uddannelsen af lærlinge og du har

erfaring med VVS-uddannelsens faglige og tekniske indhold. Opgaven er typisk to til fire dage om året, hvor man vurderer 12-18 lærlingeprøver. Når du er på en censoropgave for VVS-uddannelsen, får du dækning af tabt arbejdsfortjeneste.

»Vi har på nuværende tidspunkt 11 censorer og kan altid bruge flere, for det er i alles interesse, at uddannelsen afspejler fagets udvikling. Som fagforening fungerer Rør & Blik som en nødvendig og praktisk kvalitetssikring af VVS-uddannelserne. I øvrigt er der altid en god og konstruktiv dialog med både arbejdsgiver og skolens undervisere« siger Bjørn.

Du kan blive en del af Rør & Bliks censorkorps

Ønsker du at blive censor og udvikle fremtidens svende, kan du altid henvende dig til Rør & Blik ved Uddannelsessekretær Bjørn Rosenørn Due i Byggefagenes Hus på 26 88 20 75. Du vil blive opfordret til at deltage i den førstkomende af de to årlige EVU-Censorkonferencer. Når du skal ud til svendeprøve første gang, er du "føl" sammen med en erfaren censor fra fagforeningen.

Det Faglige Udvalg for VVS-uddannelsen har udarbejdet en censorvejledning. Den indeholder gode råd til, hvordan du bedst kan udføre dit job som censor. Censorvejledningen indeholder bedømmelseskemaer, procedurer for afsluttende prøver og formularer fra branchens Uddannelsessekretariat på evu.dk.

Thomas Østergaard
Arbejder i DTEK og censor i tre år

Min TR i ENCO spurgte, om det ikke var noget for mig at blive censor, og det var det. Jeg synes, det er spændende at se, hvad de unge duer til, og hvad vi skal forvente os af dem ude på arbejdspladsen i fremtiden. Og selvfølgelig bidrage til en god bedømmelse. Arbejdet er interessant, og jeg ville gerne prøve det på de andre tekniske skoler for at kunne sammenligne. Jeg er typisk ude et par dage om enten efteråret eller foråret. Mit firma og mit sjak giver altid god opbakning, når jeg skal afsted. Det er også lærerigt, og jeg har deltaget i skolens Censorkonference flere gange.

Selvom opgaven er ens, reagerer lærlingene forskelligt til prøven. Tit handler det om, hvordan de videregiver opgaven, og her er underviseren ofte dygtig til at hjælpe den nervøse elev konstruktivt. Så er det bagefter en stor fornøjelse at se de brede smil, når prøven er bestået.

Som anlægssvend er det en fin oplevelse at komme på skolen og høre om nye regler og få ny viden. Så det er også lærerigt for mig.

Kasper Sørensen
Arbejder i Kemp og Lauritzen og censor i otte år

Bjørn spurgte, om jeg ville være censor. Jeg kom ud med Jørgen Hansen som føl, og det var en fin oplevelse. Jeg synes, det er et spændende afbræk i mit arbejdsliv og opleve ved selvsyn, hvad de unge lærer og hvad de kan fagligt. Nogle elever er meget dygtige, mens andre skal bare ud at lære mere. Mange har kun prøvet at skifte vandhaner og lokummer og har aldrig været på arbejde i et fyrrum. Her har firmaerne et alvorligt ansvar, de ikke løfter. Når jeg har lærlinge, giver jeg gerne en selvstændig opgave, så de får prøvet det hele.

Svendepøven er spændende, og dialogen med mester er altid god og lærerig. Jeg er selv uddannet på TEC, og skolen er desværre nedslidt. Kun Rørbåsen har fået et lag maling, mens rør, ventiler, værktøj mv. er nedslidt. Ofte brugt 100 gange og lever slet ikke op til fagets standard, som jeg altid skriver i min censorrapport. Det er ikke fair for eleverne. Jeg har opfordret flere kolleger til at blive censor. Gode censorer er der altid brug for, og den tid jeg investerer i arbejdet, er altid godt brugt.

Stefan Abildskov
Arbejder i Kemp og Lauritzen og censor i tre år

Bjørn Due fortalte om opgaven i bestyrelsen, og jeg fandt den interessant. For hvordan bliver vores kommende kollegaer, og hvor er niveauet? I dag er det meget højt, særligt bogligt fremfor det praktiske håndværk, oplever jeg ofte.

Måske kan det skræmme nogle unge væk, der er bedst med deres hænder. Jeg bestræber mig på at være ude to gang hvert år. I en periode har mit faglige arbejde som TR og i Rør & Bliks bestyrelse og Hovedbestyrelsen fyldt meget, men arbejdet med de unge er vigtigt for mig at prioritere.

Det er spændende at bedømme opgaven i samarbejde med en mester. Her er vi på samme side og arbejder i fællesskab for faget.

En retfærdig bedømmelse er jo også fair for eleven. Men her bliver jeg altid harm over kvaliteten i udstyr og materialer, som er langt under standard. Det er forkasteligt gammelt og afspejler slet ikke virkeligheden i faget. Det er ikke i orden. Hvilket jeg kritiserer skriftligt hver eneste gang.

Endelig til kamp mod banditter i habitter og rygmærker

Bredt politisk flertal styrker indsatsen mod social dumping

■ **ARBEJDSKRIMINALITET** I Danmark har vi mere end 350.000 udenlandske arbejdere. Mere end hver tiende beskæftigede er nu udlænding. I 2022 var der en særlig voldsom stigning i antallet af udenlandske ansatte i byggebranchen med en vækst på op mod 16 procent af fuldtidsbeskæftigede udenlandske arbejdstagere, skriver DI Byggeri.

Problemerne med systematisk udnyttelse af udenlandsk arbejdskraft har stået på i det skjulte i årevis og er endelig nået langt ud i offentligheden. »TV2 dokumentaren, »Den Sorte Svane», afdækker den virkelighed Rør & Blik oplever på byggepladserne hver eneste dag. Hvor arbejdsforhold, boliger, velfærdsforanstaltninger, sikkerhed og arbejdsmiljø er langt under dansk standard. Hvor der svindles systematisk med livsfarligt bygningsaffald og hvor arbejdskriminelle entreprenører har frit spil. Siden EU's udvidelse i 2004 er det kun blevet værre med skrupelløse bagmænd fra forskellige europæiske lande, der har fået fri adgang via det indre marked«, siger Henrik Juul Rasmussen og hilser en aftale velkommen, men han ser flere alvorlige mangler.

Nye muskler til myndigheder

På generalforsamlingen i Rør & Blik lovede beskæftigelsesministeren endelig at komme med ny lovgivning mod social dumping. Nu har Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne, Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti og Alternativet indgået en aftale om at begrænse social dumping på danske arbejdspladser.

Arbejdstilsynet får flere muskler og

Arbejdskriminelle svindler systematisk med byggeaffald i TV2 dokumentar.

nye ressourcer over for de virksomheder, der igen og igen ignorerer spillereglerne på arbejdsmarkedet. Målet er at stoppe entreprenører, der gentagne gange bryder lovgivning med bedre mulighed for at føre tilsyn med boliger udlejet af deres arbejdsgiver.

»Vi vil ikke finde os i, at virksomheder igen og igen udsætter deres medarbejdere for fare. Nu får Arbejdstilsynet nogle ekstra redskaber. Det skal bidrage til at stoppe de brodne kar og sikre ordentlige forhold på danske arbejdspladser«, siger Beskæftigelsesminister Ane Halsboe-Jørgensen:

Stop for de kriminelle entreprenører

Nedrivningsrockere skal stoppes, men først efter et folketingsvalg, for et af de væsentligste og stærkeste initiativer kræver en lovændring før det såkaldte entreprenørstop kan vedtages. Arbejdstilsynet får i fremtiden endelig mulighed for at gribe ind over for de virksomheder,

der konsekvent og systematisk bryder arbejdsmiljøloven igen og igen. I yderste konsekvens bliver det nu muligt helt at standse en entreprenør og underentreprenørers arbejde på en byggeplads, hvor der er sket gentagne alvorlige overtrædelser.

Minimumskrav til boligforhold

Aftalen indeholder desuden nye krav til de boliger, der bliver stillet til rådighed for udenlandsk arbejdskraft. Elementære menneskelige krav som at boligerne skal opvarmes og at der nu skal være adgang til toilet og drikkevand samt regler for, hvor tæt, der må indkvarteres. Et helt nødvendigt tiltag for UTÆTHEDEN har afdækket hvordan udenlandske kollegaer bliver indkvarteret i containere og lever under kummerlige og uhygiejniske forhold med vanvittige huslejer. Her får AT endelig adgang til at gribe ind og føre tilsyn.

»Ingen tvivl om at der skal tages fat, men vi taler jo ikke om »enkelte brodne

Tre formænd: Michelle Frese fra Malernes Fagforening, Henrik Juul Rasmussen fra Byggefagenes Samvirke og Rør & Blik samt Claus Westergreen fra BJMF.

En EU-protokol skal ligestille vores ret til et ordentligt arbejdsliv med varernes og arbejdskraftens frie bevægelighed.

kriminelle”. Det er et alvorligt strukturelt og internationalt problem, der kræver seriøs politisk indgriben», siger Henrik Juul.

Tre forslag til arbejdet i det Indre Marked

Der er stadig meget at tage fat på og derfor har tre formænd for bygningsarbejdere i København, Michelle Frese fra Malernes Fagforening, Claus Westergreen fra Bygge-, Jord- og Miljøarbejdernes Fagforening samt Henrik Juul Rasmussen fra Byggefagenes Samvirke og Rør & Blik sendt tre forslag til beskæftigelsesministeren, som hun skal tage

med, når hun drøfter arbejdsmarkedspolitik med sine europæiske kollegaer.

Skærp de offentlige udbudsregler

Stil krav om sociale klausuler og overenskomst, hvis private virksomheder ønsker at løse offentlige opgaver. EU's medlemslande bruger hvert år mere end 15 tusinde milliarder kroner på indkøb af tjenesteydelser og varer, men uden krav om praktikpladser og ordentlige løn- og arbejdsvilkår. Derfor skal EU's udbudsdirektiv reformeres, så offentlige midler målrettet støtter et solidarisk og bæredygtigt samfund.

Giv Europas arbejdstagere sociale rettigheder

En EU-protokol skal ligestille vores ret til et ordentligt arbejdsliv med varernes og arbejdskraftens frie bevægelighed. Med udsigt til en kommende EU-udvidelse, hvor over 40 millioner ukrainere kan søge mod det danske arbejdsmarked, bør vi lære af vores erfaringer. Hensigts-

erklæringer og uforpligtende skåltaler er ikke nok. Vi skal have de politiske og juridiske muskler til at sikre, at lønmodtagernes tilkæmpede rettigheder kan stå distancen ved EU-Domstolen.

ID-kort for alle byggepladser

ID-dokumentation på byggepladser er et effektivt våben i hånden på både fagbevægelse og myndigheder i vores fælles indsats mod firmaer, der konsekvent snyder ansatte for løn og overtid i Danmark. Det bør indføres som et krav på EU-niveau, da det ofte er tilrejsende kollegaer, som snydes. Vi har kollegaer der ofte rejser mellem flere lande, hvorfor det kun giver mening, at de personlige ID-kort følger med over grænserne. I Danmark er ID-kort foreløbigt blevet stoppet af Venstre i regeringen.

Mange venter på en Seniorordning

Leif Hansen fik ikke Seniorpension efter 12 hjerteoperationer

■ **SENIORPENSION** Leif venter tålmodigt foran UTÆTHEDENS dør i god tid før vores samtale. Leif er blevet god til at vente. Som ledig og 66 år gammel venter han nu på folkepensionen. For på trods af et langt arbejdsliv, 12 hjerteoperationer, en blodprop i hjertet og en trofast pacemaker er han ikke berettiget til at komme på Seniorpension.

Nu er han fast gæst hver uge i fagforeningen for at tale med A-kassen om Jobcenteret i Valbys konstante krav om jobtræning af en mand, der kom i lære for 50 år siden.

Et langt nedslidende arbejdsliv

Seniorpension er ikke en automatisk ret, men sker på en individuel konkret vurdering af din arbejdsevne. En særlig enhed under ATP træffer afgørelsen. Den politiske aftale om seniorpension blev indgået i maj 2019 for at sikre bedre muligheder for tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet seks år før folkepensionsalderen for borgere, der er nedslidte.

Senest har Dansk Industri, CEPOS, Konservative og Liberal Alliance igen rettet en voldsom kritik af en ordning, der giver os mulighed for at forlade arbejdsmarkedet seks år før folkepensionsalderen.

50 år som blikkenslager er ikke nok

Leif valgte som 16-årig at blive blikkenslager. »Mit andet valg var brolægger, men jeg blev meget glad for faget«. Efter mere end tyve år på fuldtidsarbejde får han seriøse hjerteproblemer i starten af 00'erne. Det indleder 15 års alvorlig sygdom med 12 operationer og et arbejdsliv ude og inde på arbejdsmarkedet med lange perioder på bistansthjælp.

I 2015 får Leif indopereret en hjertestarter (ICD red.) og han kan nu vende tilbage til et stabilt fuldtidsarbejde som blikkenslager, dog med 50 procent nedsat pumpefunktion på hjertet. I 2023 vurderer Leif, hans læge og fagforeningens socialrådgiver, Annette Kappel, at han bør søge Seniorpension. Men det afslår ATP, der administrerer ordningen, to gange.

Begrundelse lyder som ren Kafka: Da Leif har været alvorligt langtidssyg i lange perioder, kan han ikke være slidt op: "...de beskrevne arbejdsmæssige belastninger kan være årsag til udvikling af slidigt i knæet, men givet den sparsomme beskæftigelse over årene vurderes det ikke at være sandsynligt i denne sag".

»Jeg oplevede at min sag aldrig er blevet rigtigt set og behandlet, men bare ekspederet administrativt. Efter to afslag venter jeg nu på folkepensionen, men Jobcenteret stiller mange krav og er meget emsige, så jeg får rådgivning af FAK hver uge«, siger Leif.

Væsentligt flere har brug for Seniorpension

Da Folketinget vedtog loven om Seniorpension, forventede man, at ordningen ville blive brugt af 800 fuldtidsbeskæftigede om året i 2025. Nu viser tal fra Dansk Industri, at seniorpensionsordningen trækker 6.700 fuldtidsbeskæftigede ud af arbejdsmarkedet i 2025. Tallene taler for sig selv og viser det store behov for en mulighed for tilbagetrækning, når mere end otte gange så mange søger.

»Vi oplever igen og igen at arbejdsgivere og de borgerlige politikere angriber en fair og nødvendig ordning, der efter en lægefaglig vurdering giver en nedslidt kollega en lidt tidligere tilbagetrækning.

FAKTA

Aktuelt er 28.900 fuldtidspersoner på seniorpension.

Seniorpension er i 2024 kroner 20.370-før skat.

For at få seniorpension skal du:

- Være højst seks år fra folkepensionsalderen.
- Ikke være tilkendt førtidspension eller invalide ydelser.
- Have en varig nedsat arbejdsevne på højst 15 timer om ugen. Du vurderes i forhold til dit seneste job og det skal ikke undersøges, om du vil kunne klare en anden type job.
- Haft en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet svarende til 25 års fuldtidsarbejde. Hvis du har arbejdet mellem 20 og 25 år, kan du efter en konkret vurdering opfylde betingelsen.

Får du tilkendt Seniorpension skal du kontakte PensionDanmark omkring din forsikring.

En ordning, der åbenlyst, er helt nødvendig, viser alle tallene.

Arbejdsgivere og politikere giver et misvisende billede af en pensionsordning som en ren velfærds luksus. Men når jeg hører om kollegaer som Leif, der bliver afvist, kan Rør & Blik kun fastholde at det er en påkrævet ordning, der skal fastholdes og udbygges. Det bliver kun mere uundværligt, når pensionsalderen igen og igen stiger. Her tænker jeg særligt på de unge vi gerne vil have ind i faget«, siger Henrik Juul Rasmussen, formand for Rør & Blik.

Vi er arbejdere

Historien genfortalt på Arbejdermuseet

Slaget på Grøntorvet og Stormen på Børsen erindres af en syndikalist på barikaderne

■ **ARBEJDSKAMPE** På Arbejdermuseet i Rømersgade træder du lige ind i Danmarkshistorien. Museets smukke rammer er udsøgt håndværk opført i 1879 som Arbejdernes Forenings- og Forsamlingsbygning. Her møder du udstillingen om tjenestepiger, landarbejdere, blikkenslagere, funktionærer, faglærte og ufaglærte. Mennesker, som hver for sig er udsatte i en historisk hård tid, men som finder styrken ved at stå sammen i nye fællesskaber.

Udstillingen er levende og giver rig mulighed for at opleve spændende og lærerige historier samt få ny faglig viden.

På studietur med historien i ryggen

Rør & Blik Ungdoms formand Sebastian Morgner og hans ven Jeppe vil lære nyt med studietur i Rømersgade. Målet er en tur rundt i arbejderbevægelsens historie, hvor Rør & Blik har spillet en aktiv rolle siden 1873. Tydeligt i Fanesalen, hvor en smukt træudskåret blikkenslager er på arbejde lige til venstre for den store scene i Fanesalen. Men vi skal videre til

Arbejdermuseets nyåbnede udstilling: ”Vi er arbejdere”.

Arbejdere i bevægelse

Udstillingen handler om 50 års kamp for ligeret, fagforeninger, stemmeret, a-kasser, flipproletarer, demokrati, sult og fattigdom. Men også om vigtige overenskomst-aftaler, politiske reformer, revolution, strejker, uddannelse, fremskridt og frihed.

Her er kampen eller Borgerkrigen (Socialdemokratens løbeseddel red.) op til Septemberforliget i 1899 og vores første overenskomst er højspændt og dramatisk danmarkshistorie.

Museet er levende og Sebastian drejer lystigt på en omgangsskrue. Den symboliserer hvordan solidariske punktstrejker, knækkede arbejdsgiverne en efter en. Præcis som i dag når Aktionsgruppen blokerer firmaer uden overenskomst.

Arbejdermuseets nye udstilling ”Vi er arbejdere” beskriver, hvordan samfundet ændrede sig voldsomt i perioden 1871 til 1934 med gennembruddet, etableringen og udviklingen af en stærk arbejderbevægelse. Fagforeningerne kom i kølvandet på

Marie Nielsen: Skabte danmarks første socialistiske parti og var en pionær indenfor kvinde- og arbejderbevægelsen.

industrialiseringen med et voldsomt ryk fra land til by. Mellem 1880 og 1900 voksede indbyggertallet i danske byer fra en halv til en hel million. I samme periode voksede medlemstallet i fagforeningerne eksplosivt fra 8.000 til 96.295.

Fagbevægelsen vandt store arbejds-konflikter og trak flere og flere arbejdere med de røde faner. Der er mange spændende indslag fra arbejdsløse syndikalister, der stormer Børsen, til fagforeninger for uddøde fag som cigarrullere, tøffelmagere og korssetsyrsker.

Paralleller til nutidens arbejdskampe

Meget har ændret sig. Men mange udfordringer eksisterer stadig i dag konstaterer de unge: Kampen for ligeløn, sikre arbejdsforhold, lærlinge og retten til at organisere sig fortsætter.

»Udstillingen ”Vi er arbejdere” giver derfor ikke kun et historisk perspektiv, men også en anledning til at reflektere over nutidens arbejdsmarked og de kampe, der stadig skal kæmpes«, pointerer Sebastian.

Som medlem af Rør & Blik er du altid gratis velkommen til udstillinger på Arbejdermuseet. Du kan også tage én voksen gæst med.

Præsidentens blikkenslagerbande

■ **KORRUPTION** I USA er det politiske liv altid mere kulørt og kriminelt. Det nuværende præsidentvalg handler sjældent om reformer, men om tys-tys penge, retssager, fake news, pornostjerner, ejendomsvindler, finansfusker, korrupte familiemedlemmer, intimidering af dommere, embedsmænd, politiske modstandere mv. Et amerikansk præsidentvalg føres med alle til rådighed stående midler, og her har blikkenslagere også spillet en usædvanlig historisk rolle.

Indbruddet i Watergate

”White House Plumbers” var en hemmelig gruppe af agenter og provokatører oprettet af Richard Nixons administration. Opgaven var oprindeligt at forhindre og håndtere utætheder, som kunne skade præsidenten. Men banden blev særligt kendt og berygtet for deres indbrud og Watergate-skandalen, der førte til Nixons fald.

Den 17. juni 1972 blev fem mænd arresteret for indbrud i det Demokratiske hovedkvarter i Watergate-bygningen. Planen var at placere aflytning og stjæle dokumenter for at hjælpe til Nixons genvalg. Indbrudstyvene var en farverig blanding af tidligere CIA-agenter, x-soldater og eksilcubanere forklædt som

blikkenslagere, men de blev afsløret af en snarrådig sikkerhedsvagt. På sin vagt bemærkede han, at flere af bygningens døre var blevet tapet over og forhindret i at låse. Pågribelsen af de fem indbrudstyve igangsatte Watergate-skandalen.

Bob Woodward og Carl Bernstein fra Washington Post kunne med deres grundige efterforskning og hjælp fra deres kilde ”Deep Throat” (FBI’s vicechef Mark Felt, red.) afsløre skandalen, der til sidst førte til præsidentens fald.

Historien gentager sig

De arresterede var alle tilknyttet Nixons genvalgskampagne. En gruppe med det præcise navn: CREEP (Committee to Re-Elect the President, red.). Efter indbruddet forsøgte Nixon-administrationen at dække over deres involvering. Det betød betaling af store summer til de arresterede og deres familier for deres tavshed samt ulovligt brug af CIA (efterretningstjenesten, red.) til direkte at hindre FBI’s interne efterforskning. Her spillede en farverig og berygtet Trumpstøtte, Roger Stone, en hovedrolle.

Djævelens evige advokat

Roger Stone begyndte sin karriere som frivillig for højreekstremisten Barry

Goldwaters racistiske præsidentkampagne. Som et af de yngste medlemmer af Nixons genvalgskampagne arbejdede han som ”dirty trickster” og blev kendt for sin opfindsomme brug af tricks og kontroversielle metoder til at mistænkeliggøre politiske modstandere. Han var involveret i flere af de snavsede operationer, der senere blev afsløret. Indbrud, sabotage, overfald på politiske møder og modstandere, bagvaskelse og prostituerede lokkeduer indgik i arsenalet.

Efter Nixon fortsatte Roger Stone arbejdet for højreorienterede præsidenter som Ronald Reagan, George H.W. Bush og senest Donald Trump.

Arbejdet betød i 2019 at blev Stone anklaget og dømt for vidnepåvirkning, falsk forklaring og forhindring af en efterforskning af russisk indblanding i præsidentvalget i 2016. Han blev idømt 40 måneders fængsel, men hans straf blev senere reduceret og til sidst blev han benådet af Trump, som en af præsidentens sidste politiske handling i 2020.

Christoffer Guldbrandsen har leveret en ildevarslende politisk dokumentar i ”A Storm Foretold” om stormen på Kongressen med Stone i hovedrollen, som du kan se på DRTV.

Svindel og rockerkriminalitet i byggebranchen

■ **ARBEJDSKRIMINALITET** Ny TV 2-dokumentar afslører snyd med asbest, jordprøver og forurenede byggeaffald i bandekredse. Systematisk og skrupeløs svindel, udnyttelse, vold samt hvidvask for millioner af kroner afdækkes.

“Den Sorte Svane” afsløre med skjulte optagelser, hvordan advokater og toppen af samfundet samarbejder med de kriminelle rockere- og bander.

Særligt byggebranchen er i fokus. Flere af de medvirkende afslører bestikkelse, svindel med jordprøver og ulovlig bortskaffelse af forurenede byggeaffald.

En af de medvirkende rockere, Fasar Abrar Raja (tidligere Bandidos, nu Hells Angels red), har et nedrivningsfirma i Solrød og fortæller, hvordan de litauiske arbejdere i uvidenhed og på ulovlig vis har fjernet og bortskaffet livsfarligt pcb- og asbestholdigt materiale. Bagefter placeret hos en landmand og i en fredet mose med hjælp af korruperte miljøkonsulenter og helt uden for reglerne. Her praler arbejdsgiveren også af at bruge sit kontor, som torturkammer med et sygt grin.

»Der er for mange brodne kar i nedrivningsbranchen og en grå kriminell zone, hvor asbestarbejde foregår herhjemme. Hardcore organiserede gangstere og bander arbejder i et kriminelt system, der er klar til at gøre alt for ussel mammon. Arbejds kriminalitet skaber millioner af skattefrie kroner, som de senere hvidvasker, mens medarbejdernes sundhed og liv intet er værd. Det er jo sygt og der skal gribes ind«, siger Henrik Juul Rasmussen, formand for Rør & Blik.

Nødvendigt politisk håndværk

■ **KLIMAHELTE** Skal vi i mål med ambitionen om et væsentligt grønnere Danmark, kræver det mange flere dygtige og faglærte håndværkere med de rigtige kompetencer og færdigheder. Behovet for flere klimahelte er voldsomt og de efterspørges ude på arbejdspladserne. Men antallet af faglærte har været stærkt faldende over en lang årrække og frafaldet er fortsat markant højt på alle vores erhvervsuddannelser.

Finansministeriets demografiske fremskrivninger viser omvendt, at der i 2030 vil være 70.000 færre faglærte end i dag.

Nu vil regeringen og alle Folketingets partier (uden undtagelse) endelig sikre, at der er faglærte med de rette kompetencer til den grønne omstilling. Både ved at styrke den grønne omstilling af uddannelserne, give midler til tidssvarende udstyr, skoler og grønne lærerkompetencer samt gøre erhvervsuddannelserne mere attraktive.

»Det er en vigtig og nødvendig aftale, som hele Folketinget står bag. Vi mangler rigtig mange svende og skal investere i de uddannelser, som løfter den grønne omstilling. Derfor er det vigtigt at de giver et helt nødvendigt løft af de forsømte uddannelser. Særligt de teknisk tunge fag som VVS har behov for investeringer. Derfor skal vi investere i at gøre tekniske uddannelser bedre og mere attraktive også overfor kvinder«, siger Henrik Juul Rasmussen.

Når uddannelse bliver stavnsbinding

Du skal undgå uddannelsesklausuler, der bliver meget dyrekøbte

■ **KLAUSULER** Vores overenskomster sikrer os ret til løbende uddannelse. Virksomhederne skal give medarbejderne de nødvendige uddannelsesmuligheder. Overenskomsten giver ret til uddannelse to uger om året, men firmaet og kollegaen kan aftale yderligere uddannelse. Begge parter har pligter, men omkostningerne påhviler altid arbejdsgiveren.

Vores overenskomster indeholder slet ikke ”en uddannelsesklausul”. Men flere firmaer prøver at bruge uddannelsesklausuler, der forpligter medarbejderne voldsomt og stavnsbinder dem til firmaet.

Rør & Blik kan ikke anbefale at man skriver under på uddannelsesklausuler.

Hvad er en uddannelsesklausul

En klausul er en tillægsbestemmelse i en kontrakt, som har betydning for gyldigheden og muligheden for at ophæve en aftale. En uddannelsesklausul er en aftale, der indgås med en ansat, hvor arbejdsgiveren ønsker at en medarbejder uddanner sig. Klausulen betyder samtidig, at du er forpligtet til at tilbagebetale udgifterne til uddannelserne helt eller delvist, hvis du opsiges din stilling inden for en vis periode. Klausulen har en bindingsperiode med alvorlige økonomiske konsekvenser, hvis den ikke overholdes.

En alvorlig økonomisk klemme på ansættelsen

»Uddannelsesklausuler kræver, at du forbliver ansat i en given periode. Typisk et helt år efter uddannelsens afslutning. Derfor har klausuler alvorlige konsekvenser, der begrænser medarbejderens rettigheder uforholdsmæssigt meget«.

siger Karsten Pedersen, Faglig Sekretær i Rør & Blik.

Han har set flere eksempler på, at medarbejdere er kommet økonomisk i klemme, hvis noget uforudset rammer dem og deres ansættelsesforhold. Karsten kan kun anbefale, at man aldrig skriver under på klausuler, der stavnsbinder én til arbejdspladsen i en lang periode.

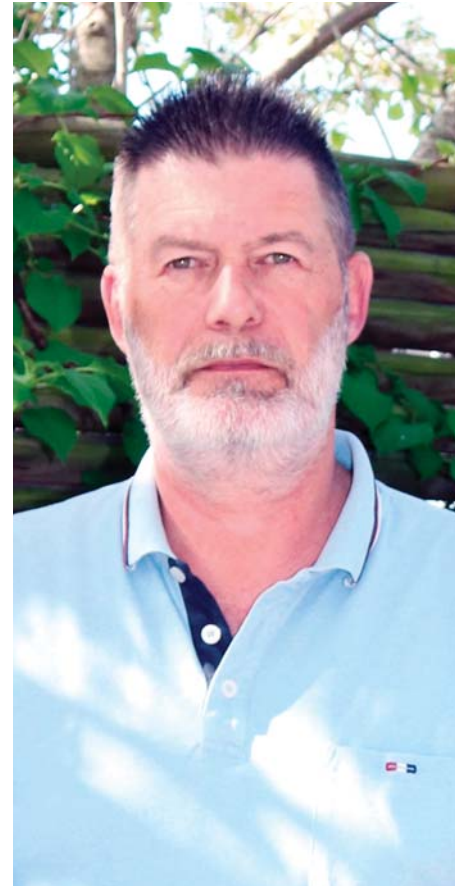
»Er der tale om en klausul skal man altid kontakte Rør & Blik før du skriver under. Ellers kan det få alvorlige konsekvenser. Rør & Blik har set forløb, hvor medarbejdere skal tilbagebetale betragtelige beløb, fordi de var nødt til at bryde en ansættelsesklausul på grund af f.eks. sociale eller familiære omstændigheder. Så er efterbetaling af mange tusind kroner rigtig dum oveni de øvrige hændelser«, siger Karsten.

Klausuler rammer de nye kollegaer

UTÆTHEDEN kender en række sager, hvor medarbejdere på grund af uforudsete omstændigheder i livet er endt med at måtte betale mange tusind kroner tilbage til firmaet.

»Oftentimes er det helt nye kollegaer, der søger arbejde som rørlæggere og tilbydes en række kurser med tilbagebetalingspligt inden for de første 12 måneder efter uddannelsen. Typisk handler det om kurser til en samlet sum op til 60.000 kroner. Så det bliver en alvorlig modregning i lønnen, da hele beløbet skal betales på én gang«.

Fleere af de største entreprenørfirmaer i branchen prøver at bruge klausuler, når de henter ny arbejdskraft ind. Alle bliver naturligvis overenskomstansat og

Uddannelsesklausuler skal ungåes og er ikke kutyme i vores fag.

organiseret i Rør & Blik, men ofte efter ansættelseskontrakten og uddannelsesklausulen er underskrevet.

Derfor er det vigtigt altid at søge rådgivning ved Rør & Blik og din tillidsrepræsentant (TR), før du overhovedet overvejer at indgå en uddannelsesklausul med dit firma, understreger Karsten.

Bæredygtigt håndværk med mere end 150 års holdbarhed

Klassiske kobbertage bliver fornyet med godt håndværk

■ **UTÆTHEDEN** var med opmåler Jakob Bjørnkjær Carlsen på pladsbesøg ved det smukke og stilfulde renæssanceslot Frederiksborg. Slottet knejser ophøjet i en stor barokpark geometrisk opdelt af knivskarpt skårede stier, træer og bevoksning omgivet af flere dybe grønne voldgrave.

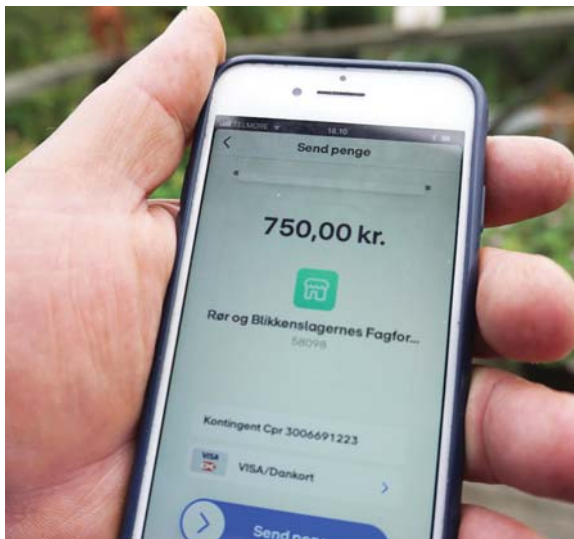
Hans Holten Stampe Hallager fra Byens Tag er i en periode udlånt som specialist i kobbertage til sjakket, der arbejder i Hillerød med at lægge nye kobbertage på Hovedbygningen. Kobberet har nu ligget i 160 år, og sjakket

lover, at det nye tag er mindst lige så holdbart. Hele bygningen gennemgår en omfattende totalreovering. Carlsberg-fonden betaler for det flotte og kostbare håndværk.

Sjakket fra Jylland har hentet den erfarne kobbersmed Hans ind, og de har også selv været på et genopfriskningskursus på TEC Gladsaxe, før de påtog sig opgaven med gratfals og dobbeltfals på toppen af slottet. Sjakket har selv pillet den gamle beklædning ned. Formand er Jacob Østergaard fra familiefirmaet SØREN ØSTERGAARD A/S. Her er mor

og far daglige ledere, mens lillesøster og lillebror også er blikkenslagere.

Jacob Østergaard er imponeret over, hvor smukt det gamle håndværk er bevaret så utroligt mange år efter. ”Vi arbejder med stærke og bæredygtige materialer, der er flere hundrede år gamle, og jeg tænker samtidig på, at vores fag er mere end 400 år gammelt. Så vores håndværk vil ligge her i mange år.

58098

er nummeret til Rør & Bliks MobilePay og det nummer du skal bruge ved indbetaling af kontingent. Husk at skrive 'kontingent' og cpr-nummer i kommentarfeltet, så fagforeningen kan se, hvem indbetaleren er.

Lørdag d. 26 oktober 2024
Arbejdermuseet i København

BS
Byggefagenes Samvirke

BYGGEFAGENES
SAMVIRKE 100ÅR

Blikkenslagernes Aktieselskabs Fond

Tilskud til husleje, nedsat kontingent og begravelser ved Blikkenslagernes Aktieselskabs Fond

Fonden udlover midler til medlemmer af Rør og Blikkenslagernes Fagforening af 1873. Arbejdsløse, sygemeldte, ældre og trængende blikkenslagersvende samt deres enker kan søge.

Der kan søges tilskud til:

- Huslejetilskud til ældre medlemmer som bor til leje indenfor hovedstadsområdet og oppebærer folkepension.
- Tilskud til kredskontingent, hvis du har været på dagpenge eller sygedagpenge i tre sammenhængende måneder. Ansøgningsfrist er en måned efter de tre måneder på dagpenge.
- Begravelseshjælp. Ansøgningsfrist efter dødsfald.

Alle ansøgninger sendes til Rør og Blikkenslagernes Fagforening af 1873 til kbh@blikroer.dk eller Rør & Blik, Lygten 10, 2400 KBH NV

Husk altid navn og personnummer samt evt. startdato for ledighed eller sygeperiode.

For spørgsmål kan du kontakte Bjørn Due, Karsten Pedersen eller Henrik Juul Rasmussen.

Ny Tillidsmand

Wicotec/Kirkebjerg - Borgervænget ..... Thomas Mari Morgenstjerne

Nye Arbejdsmiljørepræsentanter

Kemp & Lauritzen A/S ..... Mike Bramsted Andersen
Bravida Danmark A/S ..... Nikolaj Schwerdtfeger (Ekstern)

Arbejdspladsanmeldelser

Bravida Danmark ..... Rosenborggade 5 ..... Renovering
Madsen & Kastberg ..... Beatevej 3 ..... Renovering
Finn L & Davidsen ..... Amaliegade 42 ..... Renovering
DTEK ..... Ved Klædebo 4 ..... Sprinkler
Byens Tagentreprise ..... Solvænget 15, 2100 Kbh. Ø ..... Blikarbejde

Blokader

Manbook.dk ApS
Renovering ApS
Johan Eigil ApS
Nigma Vent ApS
Repari ApS
Kennedy VVS v/ Warren Kennedy
2 x Blik ApS
METER SERVICE EUROPE Spõtka
Workscout

Døde

Thomas Fensdal ..... 26.04.1974 – 27.04.24
Johnny Bergen Olsen ..... 10.04.1960 – 29.04.24

Vær med!

Det gør 1586 af dine kollegaer
Like **Rør og Blik** på facebook

TIP OS DIN GODE HISTORIE

Ring/skriv idéer og forslag
til **UTÆTHEDEN**

Kontakt journalist Ole Sønderby på 26 88 20 74 eller
osd@blikroer.dk

Åbningstider

Fagforeningen

Mandag-onsdag: ... 8.00 - 16.00
Torsdag: ..... 8.00 - 17.00
Fredag: ..... 8.00 - 14.00
Telefon: 3583 2422

A-kassen

Mandag: ..... 9.00 - 11.30
Tirsdag: ..... 9.00 - 11.30 & 15.00 - 16.30
Onsdag: ..... Lukket
Torsdag: ..... 9.00 - 11.30 & 15.00 - 16.30
Fredag: ..... 9.00 - 11.30
Telefon: 3531 0100

KALENDER

Bestyrelsesmøder

27. august
8. oktober
10. december

TRAMR

29. august
14. november

Delegeretmøde

23. november

Temamøde

22. oktober

VVS Københavnermesse

3. oktober

Byggefagenes Samvirke 100 år

26. oktober

Bootcamp

8.-10. november

UTÆTHEDEN

23. september
25. november

Juletræsfest i Rør & Blik

8. december

Lukkedag

20. september

Blikkenslagerfaget på engelsk

En faglig parlør til dit fag

■ **FERIE** Måske har du prøvet at fortælle om dit spændende fag og din arbejdsdag, mens du var på rejse i udlandet eller snakkede med en besøgende turist. Men hvad er det nu VVS-faget hedder, når man skal dele sine oplevelser på en varm sydlig strand, på flyet eller i fortovscaféens skygge i den buldrende storby?

Her er en introduktion til dit rejsebrug. Historiske, sociale og kulturelle forhold har gjort, at der eksisterer stor geografisk variation indenfor blikkenslagerfaget. Særligt når vi taler fagtitler.

Det mangfoldige engelske sprog har flere forskellige betegnelser for blikkenslager, VVS og rørlægger som:

- Tinsmith
- Tinker
- Tinner
- Tinman
- Tinplate worker
- Whitesmith
- Plumber
- Roofer

Rørlægger eller Drainage Engineer

Her er "tinsmith" utvivlsomt den mest

anvendte betegnelse, men ofte bruges disse betegnelser i flæng indenfor smedefaget. Det er altså ikke kun på dansk, at der eksisterer tvetydigheder i forbindelse med blikkenslagerfaget. Blik og vores titler stammer for øvrigt oprindeligt fra "Bleck" på tysk.

Samtidig kan de udenlandske betegnelser også henvise til personer, der primært forhandler tinprodukter eller tinplader. Det stoppede de danske blikkenslagere med for mere end hundrede år siden.

For at gøre det endnu mere forvirrende, bruges 'tinsmith' primært til at betegne det førindustrielle blikkenslagerarbejde med lamper og tagrender, selvom det også bruges til at beskrive nutidens VVSere.

På engelsk er forskellen mellem en VVS'er og en blikkenslager ikke tydelig. En direkte oversættelse af "VVS'er" ville være "plumber". Men plumber henviser også til udendørs rørarbejde. Her er det ellers en "drainage engineer", der varetager arbejdet med rørlægning.

På denne måde har de engelsktalende lande flere titler inden for de forskellige

og traditionelle blikkenslageropgaver. Men det engelske sprog har nu mange flere ord og begreber end på dansk.

"Tagmekaniker" og "fitter"

Men hvad så med tagdækning og -reparationer samt blikkenslagerens øvrige opgaver? Her er den engelske verden også særlig specialiseret.

En blikkenslager, der arbejder med tag, oversættes som oftest til "roofer", "roof mechanic" eller "roofing contractor". Mens blikkenslageren, der primært arbejder med facadekonstruktioner og -renovering, oversættes oftest til "facade fitter".

Trods de moderne forskelle mellem den danske blikkenslager og VVS'er og de forskellige engelske specialiseringer, har disse professioner samme fortid til fælles. Den historiske og tekniske udvikling af blikkenslagerfaget er i brede træk gældende for fagets udvikling i England, men du kan bruge den viden i det meste af den engelsktalende verden.